פיקאנטע מעשה׳לאך

פון אסעלע זאגטער

און די רזשורי האט גע׳פסקנ׳ט

זי איז געווען יונג, שעהן, דייצענד, פול מיט לעבען און ערפאהרונגען... ער איז געווען אלט און רייך, אפנעלעבט, נאריש און פול מיט יונגעלייכע פארלאנגען...

און די רייכקייט און עלטער האט זיך געטראפען מיט דער אריטקייט און יונגעד, און די נארישע פארלאנגען פון דער עלטערער מענליכקייט האט זיך באגעגנט מיט די ערפאהרונגען פון א מאנ׳ דערנער מיידעלשער יונגעד...

זיצען ביידע אין א פארק, און די אלטע נאריש׳ע הארץ זיינע קלאפט פון מיערסקייט און אויפרעגונג, און איהר יונגע הארץ לאכט און עקעלט, און איהר קאפ פלאנט...

— זאג מיר טייערער אז דו ליעבסט מיך ווען אפילו דו מיינסט עס ניט. — הערט זי צו איהם מיט א געמאכטער פייערלעכקייט.

— עס איז נאך אויף דער וועלט קיין מאן ניט געווען וואס האט א פרוי אזוי געליעבט ווי איך דיר. — ערקלערהט דער זקן און זיין לייב ציטערט פון דעם זומער ווינטעל און פון אויפרעגונג.

— אלע מענער זענען ביי אייך בילינ׳ ווי די אש פון אייערע סיגארעטען, פיעלע האבען דאס מיר שיין געזאגט אז זיי האבען מיך ליעב. ווי אזוי זאל איך דיר גלויבען. — הערט ווייטער די ערפאהרענע יונגע.

— מיט וואס קאן איך דיר באווייזען אז איך האב דיך ליעב ווי מיין לעבען?

— שווערע אויף ווייס. — ענטפערט׳ירט מיט געמאכטען ערגעסט די מיידעל.

א ליעבעס געדיכט דיר אפשר חידה מען? בין איך אבער קיין פאעט ניט. לאסט פיבעריש דער זקן.

— וואו די אמת׳ע ליעבע וואוינט מיט אויך וואוינען די פאעטן. — לאכט די מיידעל. אייך מארגן האט זי גע־קראגען א בריעף מיט א פייערדיגע ליעבעס פאעטע געשריבען מיט דעם זקנ׳ס האנט. און די מיידעל האט געלעזען, געלאכט, געלאכט און האט פון שמחה געטאנצט...

מיט צוויי וואכען שפעטער איז די ליעבעס פאעטע געלעזען געווארען פאר א חבורה פון צוויי שעה נאכדעם ווי די ליעבעס פאעטע פון דעם זקן איז געלעזען געווארען האט די דזשורי אריינגעטראטען אין א טייל מינוטן מיט א ווערדיקס פון הונדערט טויזענט דאלאר פעמערדזשעס פאר דער מיידעל׳ס צוקראכענער הארץ...

נעדט די יונגע, שעהנע מיידעל אריים פון קאורט געארמט פון איהר גע־ליעבטען יונגען מאן, זיי קוקען ביידע אויף דעם הונדערט טויזענט דאלאר טשעק אין לאכען הארצין...

א פאטריאטישער זעלבסט־מערדער

בעת אונדער תליה און געביידען געווארען האט מען אין די הינטען אויס־גערופען אז ער זאל זיין א פולער הונ־דערט פראצענטיגער פאטריאט... ליעבען די פאהן, די פלאטע, די מיליטער און האסען אלעס וואס איז פארשיידליך, מענשליך און פרעמד.

אין דער פולער הונדערט פראצענ־טיגער פאטריאט איזערער איז געווא־סען, געבליהט, געזונגען פאטריאטישע לידער, געשרען הרא פאר דער פאהן, פלאטע, ארמיי און פאליטישענס און האט טיעף געהאסט אלעס וואס איז גע־ווען נאכבאר, פרעמד און אויסלענדיש.

אין איינכאל איז אונזער יונגער פאטריאט צו א פאטריאטישער פארזאמ־לונג פון פולע הונדערט פראצענטיגע איל־פאטריאטען אויפגעשטאנען מיט ווערטען אין הארצען געהערט און דיפרעדיג פארשלינגען דאס אמעריקאנ־ישע, אז באלד וועט אמעריקא אויפגע־הרעבען ווערען פון די אויסלענדער. און ער איז ארויס פון דער פארזאמלונג, גע־וואנדערט מיט פאטריאטישען פארדרוס איבער די נאסען פון דער גרויסער בורטסשטארט זיינער און וואו זיין אויג איז געפאלען האט ער אלץ אויסלאנד געזעהן.

טערקישע סיגארעטען, איטאליענ־ישע שטיוועל פיצער, גריכישע און כינע־זישע רעסטאראנען, אונגארישער גולאש, האמבורגער סטייק, טשאפ סוי, ספאגע־טי, מאקאי׳ער ווין, קענעדער שאפס, וואירשטלאך מיט זויער־קרויט...

און דער פאטריאט האט געוואנדערט איבער די גאסען פון זיין שטאדט און זיין אויג האט אלץ געזעהן בלויז אויסלאנד, בלויז דאס פרעמדע, דאס אויסלענדישע.

דיאמאנטען געשליפען אין האלאנד, כינעזישע וואשעריען, יאפאנעזישע גע־שיער, אידישע קלאהינג סטארס, די קליידער אליין געמאכט פון אידען. אי־טאליענישע ארגאן שפילער מיט איטא־ליענישע מאנקים, איטאליענישע נאפען קעהרער, שווארצע פאליסייס, מאס־קווער סונסט טעאטער, דייטשע אף אי־טאליענישע אפעראס, די זינגער איטא־ליענער, דייטשען, אידען, ער איז אריין צו א קאנצערט — די מעהרסטע שפילער אידען און איטאליענער, די מוזיק ריפר־שע, דייטשע, איטאליענישע, אידישע.

אין די פאטריאטישע הארץ פון דעם יונגען הונדערט פראצענטיגען פאטריאט האט געבלוטעט, געגרישעט, געפרעסען, — אלעס אויסלאנד, אלץ פרעמדס, אמע־ריקא פארשלונגען. אין דער פאטריאט האט דאס ניט געקאנט אריבערטראגען. — ער איז אוועק און איז זעלבסטמערד־באגאנגען...

מזל

ידדיי יאהר נאך זיין היירעט איז ער שטיין רייך געווארען. פיער יאהר נאך דער היראט האט ער געגומען האסען זיין פרוי...

און ער האט זי געהאסט, געקרעגלט, געטריבען פון זיך, געווטכט פון איהר פטור צו ווערען, אבער דער שיקזאל איז גע־ווען גרויזאם צו איהם...

ער האט איהר אנגעכאפטען פיעל געלט, זי זאל זיך צט׳ען און זי האט זיין פארשלאג מיט פראכטוגע צוריקגעווי־זען. ער האט פארשיידענע טריקס אנ־געווענדעט, געמיינט סקימס אויסגע־טראכט פון איהר פטור צו ווערען, אבער זי איז געווען קלוגער פון איהם און זיי־נע סקימס האבען די. געווינשטע רעזול־טאטען ניט געבראכט. ער האט בלבילים אויסגעטראכט אויף איהר, אבער ס׳האט ניט געהאלפען. עמליך האט ער דעם קאפ פאר זיין טראגעדיגען שיקזאל געבוי־גען און ער איז געקומען צום שלוס, אז ער וועט שיין זיין נאכגעבן לעבען מיט איהר אפפינסטערען מיט איהר.

אבער סוף כל סוף האט זיך די גע־טין פון גליק אן איהם דערמאהנט...

א רייכער בייער פון דער וועסט איז געקומען וואהרע ביי איהם קויפען אין ערשטן וועג ער האט דעם פאבריקאנט׳ס ווייבעל דערזעהן, האט ער די וואהרע גע־קויפט, און דאן האט דער בייער אפט גענומען לימען אין בלייבען עטליכע טעג אין שטאדט. און די פרוי האט גענומען פרוצלונג זיך שעהן פליידען, אויסגעהן איהר מאן האט ניט געוואוסט און האט ניט געוואוסט וויסען וואהין זי געהט. ער איז געווען גלייכליך, וואס ענדליך האט זי איהם אויפגעקערט צו דערגעהן די יאהרען, איהם באדערען, צווינגען איהם געהן מיט איהר. דאס איז געווען בוו מען האט צו זיינע אויערען די נייעס דערטראגען, אז זיין ווייב זעהט מען אפט מיט דעם בייער.

זיצט דער בייער, דער מאנופאק־טיזווער אין זיין וויב אין קאורט און הערען זיך צו צו דער שלוס־רעדע, וואס דעם מאניפעקטשיעדעם לאיער האלט צו דער דזשורי:

„וועגען דער אומטרייער פרוי, וועלכע האט צעהן יאהר עהרליכע ליעבע פון איהר מאן גענאסען, וועל איך קיין ווארט ניט זאגען. פרויען זענען, ווי קינדער, לייכטזינג און שוואכזינג, כען קאן זיי ניט אנגאנען באשולדיגען. אבער די שלאגען פון דעם פארט, ווי דער אנגע־קלאגטער, וואלט כען באדארפט מיט דייער איינעגעס ניפט פאר׳סט׳ען. לייד־דער, האט דאס געזען ניט קיינע פאר־שריפטען פאר דעם. מיין קליענט׳ס הארץ און לעבען איז אויף שטענדיג צובראכען. דאס וועט שוין קיינער ניט קאנען גאנץ מאכען. איך רעכען, אז איהר געשוואג־רענע, וועט זיין מיט כוח איינפארשטא־נען, אז די הונדערט טויזענט דאלאר, וואס מיין קליענט פארערט, וועט ניט זיין קיין גענוגענדע באלוינונג פאר איהם און ניט קיין גענוגענדע שטראף פאר דעם אנגעקלאגטען. אבער מיין אנדערפ פארט באלוינונג איז שטראף קאן דא ניט זיין. איך האב אלע אזרואכען צו דענקען, אז איהר וועט ארויסברענגען דעם ריכטיגען ווערדיקט״, ענדיגט דער לאיער זיין רעדע.

עהט דער לאיער און זיין קליענט פון קאורט, קוקען ביידע אויף דעם הונ־דערט טויזענט דאלאר טשעק. אויף דעם גט אין לאכען הארצין...

פאר וואס ער איז געווארען אויס שרייבער

ער איז געווען א שרייבער, ער האט געשריבען ראמאנען און ערצעהלונגען פאר די צייטונגען אין זשורנאלען. פון אמת׳ן לעבען געשריבען, שטודירט דאס לעבען פון די העלדען, וועלכע ער האט געשילדערט.

האט ער געוואלט שילדערען א קוי־לען מיינער איז ער אוועק אריבייטען עט־ליכע וואכען אין א קיילען מיין: האט ער געוואלט שילדערען א גאסען־קעהרער איז ער אוועק קעהרען די גאסען, ער האט געארבייט אויף די מאלס, אין שע־פער ביים בויען הייזער, ער איז געווא־רען א מאטראז, א מאלראט, אן אינשו־רענס איינרישענס, א סייפמאן, דאס אלעס האט ער געטאן בדי הייכטיג צו שילדערען די העלדען פון זיינע ערצעה־לונגען. ער האט געמאכט פיעלע ערפאה־רונגען, פיעל געשריבען. ניט אלע זיינע ערצעהונגען פארקויפט, און פון די וואס ער האט פארקויפט האט ער קוים א לע־בען געמאכט.

איינכאל האט ער באשלאסען צו שילדערען דאס לעבען פון בוטלעגערס. ער איז אוועק לעבען צווישען די ביטלע־נערס, און פון דאן און האט ער מעהר קיין ערצעהלונגען ניט געשריבען. ער האט זיך געקויפט א רייבע הייז און לעבט אין גתעסטען לוקסוס.

טעלעפאן עדלייד 5615

דר. נ. קיימס

דענטיסט

218½ קווין וועסט

(קארנער מיקאל סטריט)

טאראנטא.

דאקטאר געפינט מיטעל נעגען ניומאניא

אין ביז יאהרן אין באסטאן אין באקאנט געמאכט געווארען, אז דר. לאיר פעלטאן, פון דעם דעפארטמענט צו פאר־היטען קראנקהייטען האט געפונען א מי־טעל נעגען ניומאניא, וועלכער וועט פאר־הלערען די שטערבליכקייט פון דער קראנקהייט פון 25 ביז 50 פראצענט.

דער סערום איז אויסגעפרובירט גע־ווארען אין באסטאנער שפארד שפיטאל און אין אמפיטאלס פון ניו יארק און ברוקלין. די דאקטוירים פון די האס־פיטאלס האבען באריכטעט, אז די רעזול־טאטען פון דעם סערום זענען געלעגענדע.

די ארבייט פון דר. פעלטאן, צו ער־פינדען דעם מיטעל נעגען ניומאניא, איז ערמעגליכט געווארען דורך דער מעטאד פאלטאן לאיף אינשורענס קאמפאניא וועלכע האט אין יאהר 1919 געגרינדעט א ספעציעלען אינפלוענציע דעפארטמענט און אנגעשטעלט א גאנצען סטאף פון גרויסע דאקטוירים, צו זוכען מיטלען גע־נען אינפלוענציע און איבערהויפט נעגען ניומאניא, וועלכע איז די ווייטסטע און פאטאלסטע ענטוויקלונג אין אינפלוענ־ציע. עס זענען געמאכט געווארען טויזענ־דער עקספערימענטען צו געפינען א ריכטיגען סערום, אבער דער געלונגענע סטער פון אלע איז דער, וועלכען דר. פעל־טאן האט ערפונדען. פריהער האט מען ערפינדען א סערום געמאכט פון ניומא־לאקאים פון פערד, אבער עס איז געווען גוויסע צו געברויכען צו גרויסע דאזעס פאר דער איינשפריצונג, און דערפון האט זיך ביים קראנקען ענטוויקעלט א ספעציע־לע סערום קראנקהייט, וועלכע איז געווען אזוי שעדליך ווי ניומאניע. פריווטאט דאקטוירים האבען אינגאנגען ניט גע־קאנט געבען דעם סערום, בלויז אין האס־פיטאלס האט מען אויהם געברייכט און אויך ביים קליינע רעזולטאטען.

דער לעצטער סערום, וועלכען דר. פעלטאן האט ערפונדען, איז קאנצענטרירט געווארען אין שטארק געריינגט. ער ווערט געברויכט אין א קליינער דאזע, איינ־שפריצונגען אויהם אין די אדערען, און ער כדעמט שטיפענדיג דעווילטאטען.

דר. פעלטאן האט ציערשט אויסגע־פרובירט דעם סערום אויף פייז. ער האט אריינגעשפריצט אין מייז די באציעלען פון ניומאניע, אין אין 6 שטונדען ארום האט ער איינגעשפריצט אין א טייל מי־דזיעלבע מייז דעם סערום. דער רעזולטאט איז געווען, אז די מייז וועלכע מען האט איינגעשפריצט דעם סערום זענען געזונט געווארען, און די אנדערע זענען אויסגע־שטארבען, דאן האט ער געגעבען אויס־פרובירען אויף מענשען.

דאקטוירים וועלכע זענען באקאנט מיט די רעזולטאטען פון דעם סערום, האבען אויסגעדריקט זייער האפנונג, אז מיט דער צייט וועט דער סערום אזוי פאר־פאלקאמט ווערען, אז ער וועט ארבייטען ווי דער אנטיטאקסין נעגען דיפטעריע.

אין נוכען וועט מעגליך ווערען צו פרעגען דעם סערום נעגען ניומאניע אי־מעטום, און דאקטוירים וועלען זיך קאנען מיט אויהם באגעגען.

ארבייט און אינדוסטריע אין ארץ ישראל

די אבטיילונג פאר געזעלשאפטליכע און בוי־ארבייטען פון דער אלגעמיינער אידישער ארבייטער ארגאניזאציאן אין ארץ ישראל, איז איצט באשעפטיגט צו זוכען מעגליכקייטען אים צו מאכען בילי־גער די בוי־ארבייט אין די אגריקולטערע ווירטשאפטען, און מיט דער הילף פון אר־כיטעקטען ספעציאליסטען פארבעריטעט זי פארשיידענע פלענער און פארשלאגע און וואס עס אנבעלאנגט דער פראגע אויף דער איניציאטיווע פון דער אבטיי־לונג וועלען אין גיכען גערופען ווערען א ציצונג צוזאמען מיט דער קאלאניזאציאנ־אבטיילונג פון דער הייגער ציוניסטישער לייטונג, אום צו דיסקוטירען און קלאהר מאכען די וועגען אין מעטאדען פון בויען די אגריקולטערעל ווירטשאפטען אין קי־מענדען יאהר.

* * *

די טישלעריי „דרור" אין תל אביב, אין אין די לעצטע מאנאטען באשעפטיגט מיט דעם פארזוך צו מאכען אינקובאַ־טערס צו בריהען עופות. דיעזער פארזוך, וועלכער האט די בעסטע אויסזיכטען פאר א גלענצענדען ערפאלג, איז פון א גרויס עקאנאמישער באדייטונג פאר ארץ ישראל, וואוהין ביז איצט האט מען די אינקובאַ־טערס געבראכט פון אויסלאנד אין א גרויס־ע צאהל.

די „טישלעריי „דרור" האט נאך פריהער אנגעפאנגען זיך באשעפטיגען מיט פאבריצירען אויך אנדערע מכשירים פון אגריקולטור און לאנדווירטשאפט אין ארץ ישראל. אזוי האט זי אין פארלויף פון לעצטען יאהר פאבריצירט און פאר־קויפט, פאר די אידישע קאלאניעס און אגריקולטורעלע ווירטשאפטען אין ארץ ישראל, בינשטאקען אין דער סומע פון בערך 800 עגיפטישע פונט.

* * *

די אינדוסטריעלע אבטיילונג פון דער פערפערשאפט „סולל בונה" (פון דער אל־געמיינער אידישער ארבייטער ארגאניזא־ציאן אין ארץ ישראל) נעמט זיך איצט צו דער אינדוסטריע פון מצבות, וועלכע זי וועט אויסארבייטען פון די ירושלים׳ער און באזאלט שטיינער, די גאנצע ארבייט, ווי דאס ברעכען, טשעפען, שלייפען און אויסקריצען וועט געמאכט ווערען בלויז מיט אידישע הענט.

* * *

די אבטיילונג פאר געזעלשאפטליכע און בוי־ארבייטען וועט קומענדען מאנאט ענדיגען די ארבייט אויף די שאסיען און צדיפען און די בוי־ארבייט אין מתולה, וועלכע זי האט באקומען פון דער היעזער רעגיערונג. אויסער דער ארבייט און די דערמאהנטע אבטיילונג איצט באשעפטיגט

מר. אייזיקסאן

מר. אייזיקסאן האט ערפאלגרייך גראדואירט פון דעם אנטאריא קאלעדזש און פארמאסט, ווי אויך אלס געווינער פון דעם קאלעדזש סילווער מעדאל, א דעם מאטריא מעדיקאל מעדאל.

מר. אייזיקסאן האט איצט איבער־גענומען די דראג סטאר פון זיין בע־ל׳ הבית, הארנער קאלעדזש און גרייס סט.

אין בויען פינף שטאלען און צריפין. אויך די באשטעלונג האט זי באקומען פון דער וועלבער רעגיערונג און מאנאט מערץ פון דער ריעזען יאהר.

די זעלבע אבטיילונג צוזאמען מיט דער קולטור קאמיסיע פון דער אלגעמיי־נער אידישער ארבייטער ארגאניזאציאן אין ארץ ישראל האבען אין מאנאט מערץ דאס יאהר געעפענט טעכנישע קורסען פאר די בוי־ארבייטער אין ירושלים. די קורסען ווערען שוין באזוכט פון 40 אר־בייטער אין זייערע לעהרער זענען באר־אנטע אידישע אינזשענערען און ארכי־טעקטען אין ירושלים.

ווערען געזוכט

מרס ס. גליקליך, געוואוינט אין 426 אדער 126 מארקהאם סטריט.

סעם ראזענמאן געוואוינט אין 1285½ סענט קלעיר.

מר. הערים וועמענס פרוי עס הייסט רבורה, אונדרע ברודער הייסען יעקב, ניסן און שוועסטערען שרה רבקה, דינה.

רזש. ברייגמאן, וועלכער האט גע־וואוינט אין 19 מעכינג עווענוי.

א. בערענשטיין געוואוינט אין 19 מאקין עוו.

פאר די אלע פערזאנען איז פארהאן בריעף אין אפיס פון „אידישען זשורנאל" צו באקומען א גאנצען טאג.

בלויז א קליינע צאהל
דאלארדיגע סייפס
זענען נאך פארבליבען אין אפיס
קומט אריין אין אפיס און קויפט אן אייזערנע סייף
פאר בלויז $1
איילט זיך צו און שאפט זיך איין אן אי־
זערנע סייף מיט א שליסעל
מאכט אייך פאר אן איינענעם בעל הבית
איבער אייער אנגעזאמעלט געלט
די סייפס זענען ווערט צו 5 דאלאר
קויפט א סייף מיט א שליפעל היינט און
הויבט אן סייפען פאר זיך
קומט אין אפיס פון „זשורנאל"
253 קווין סטריט וועסט
פון 9 פריה ביז 5 פארנאכט
טעלעפאן עדלייד 3967

Cunard Line פריפייד ביזנעס Anchor-Donaldson Line

קויפענדיג אייערע טיקעטס אריבערציבערענגען אהער פרוינט אדער קרובים. זעהט אז זיי זאלען פאהרען אויף איינער פון דיעזע לינים.

די פאטפאנגע האט אפסעס אין אלע איראפיאישע צענטרען. אריינ־רעכענענדיג רוסלאנד און אויקראינע. לייענ׳ערייסע סטיטעס דיי נוטע שפיי, איינגעצייכענעט באקוועטליכקייט. געלט קיין רוסלאנד קען יעצט אויסגעצאהלט ווערען אין דאלארס — דאס אין דער בעסטער וועג צו שיקען געלט צו אייערע קרובים. פאר אינפארמאציעס פרעגט ביי אונזערע לאקאלע אגענטען אדער ביי

The ROBERT REFORD CO., Limited
217 Bay St. Toronto